

Voorstellen van de milieu- en natuurverenigingen aan de volgende regering

Om in Vlaanderen een duurzaam ruimtelijk beleid te realiseren, moet de volgende Vlaamse regering volgens de milieu- en natuurverenigingen werk maken van volgende punten.

1. Duurzaam ruimtelijk beleid in regeerakkoord

De huidige legislatuur was geen toonbeeld van een duurzaam ruimtelijk beleid. Van de samenhangende benadering in het RSV en de vernieuwende visie op ons ruimtegebruik, leek de regering haast enkel de ruimteboekhouding te onthouden. Zo blijft een duurzaam ruimtelijk beleid grotendeels dode letter. De milieu- en natuurverenigingen vragen aan de komende regering dat het realiseren van een duurzame ruimtelijke ordening het uitgangspunt van het beleid vormt. De voorraad ruimte waarover we beschikken is immers beperkt. De uitdaging is nu om in de ruimtelijke structuurplannen "duurzame ruimtelijke ontwikkeling" concreet te vertalen in samenhang met het gebied waar het structuurplan uitspraak over doet.

2. Herstel van het evenwicht in het drieluik planning, vergunningenbeleid, handhaving en werk maken van het vierde luik grondbeleid.

Om de natuurdoelstellingen in het ruimtelijk beleid waar te maken is het een voorwaarde dat het ruimtelijk beleid terug in evenwicht gebracht wordt. Door de interne logica van het drieluik van de RO -planning, vergunning en handhaving- mee te nemen en werk maken van het grondbeleid als sluitstuk van de ruimtelijke ordening.

3. De verdere uitvoering van het RSV: afwerken afbakeningsprocessen, kwaliteitsdoelstellingen realiseren,...

De realisatie van het Vlaams natuurnetwerk heeft afgelopen legislatuur grote achterstand opgelopen. De volledige uitvoering van het structuurplan Vlaanderen (38.000 ha extra natuur en 10.000 ha bos) en het bereiken van de doelstellingen van het natuurdecreet, blijven essentieel voor een duurzaam natuurbeleid. De volgende regering moet dat werk voltooien. Dit door het afwerken van de natuurlijke structuur, VEN- en verwevingsgebieden, met een duidelijk tijdspad en de nodige garanties, ook voor de verdeling per regio.

In het huidig ruimtelijk beleid werd vooral gefocust op de verdeling van hectares tussen diverse functies of ruimtegebruikers. Er gaat echter weinig aandacht naar het verbeteren van de kwaliteit binnen die "toegewezen" ruimte. Een kwaliteitsvolle inrichting van de omgeving is noodzakelijk om te komen tot een aantrekkelijke en leefbare omgeving. Dit creëert een gunstig investerings- en vestigingsklimaat én dus bijkomende jobs in Vlaanderen. Dit omvat het maximaliseren van de potenties van Vlaanderen als poort naar Europa, als kennisveld, leefkwaliteit, cultuurlandschap, etc. Dit vraagt ook pro-actief tewerk gaan, kwaliteit genereren, het problemen nu aanpakken en niet doorschuiven naar volgende generaties, waardoor een exponentieel stijgende kost voorkomen wordt.

4. Een ambitieus RSV II, met meer aandacht voor uitvoering doelstellingen

Aangezien de basisproblemen van ruimtelijke ordening in Vlaanderen blijven bestaan, moet bij de evaluatie en herziening van het RSV vooral aandacht gaan naar een betere uitvoering van de basisdoelstellingen van het RSV (versterken stedelijke gebieden, bundeling van economische activiteiten, beschermen van het buitengebied, beheersen van het autoverkeer). Het omkeren van de negatieve effecten van het ruimtelijk beleid en het duurzaam invullen van nieuwe ruimtebehoefte, is enkel mogelijk indien consequent en op lange termijn een duurzaam ruimtelijk beleid over

politieke legislaturen heen wordt gevoerd. Het zou een grote flater zijn om nu aan de basisdoelstellingen te morrelen omdat die politiek niet zo populair zijn. Ook voor het volgende RSV II mogen de verdiensten van het opgestarte planningssysteem dus niet achterwege worden gelaten.

Het huidige RSV doet amper gebiedsgerichte uitspraken over de specifieke kwaliteiten van de betrokken gebieden. Hierdoor is er vanuit het RSV zelf nauwelijks een basis om ruimtelijke uitvoeringsplannen op te maken in uitvoering van het RSV. De Vlaamse overheid heeft m.a.w. bij goedkeuring van het RSV in 1997 de planningsopgave eigenlijk voor zich uitgeschoven. De enige keuze die de Vlaamse regering maakte is dat er meer natuurgebieden en bijgevolg minder landbouwgebieden moesten komen. Er is dus nood aan het uittekenen van een gebiedsgericht natuurbeleid op lange termijn. En een vertaling hiervan in een kwalitatieve gebiedsgerichte ruimtelijke visie, die aangeeft welke de structuurbepalende natuurgebieden op Vlaams niveau zijn.

De volgende sectorale regelgevingen vormen een uitdaging voor verdere implementatie in het RSV II: De ruimtelijke implementatie de vogel- en habitatrichtlijngebieden in de beginfase van de planning. Ook bij het opstellen van de ruimtelijke plannen voor het buitengebied verdient de gelijktijdige aanduiding van erfgoedlandschappen de aandacht. Tenslotte vraagt ook integraal waterbeheer een verdere implementatie in de ruimtelijke ordening.

5. *Een betere betrokkenheid en inspraak, zoeken naar partnerships voor betere plannen*

Niet enkel de tegenstrijdigheden tussen de visie van de verschillende beleidsvelden en overheden zetten een rem op de uitvoering van het beleid. Ook een gebrek aan maatschappelijk draagvlak voor het gevoerde beleid leidt regelmatig tot conflicten die de uitvoering of zelfs de besluitvorming blokkeren. De ruimtelijke ordening moet hiertoe ook transparanter worden voor de burger. Door te werken aan een breder draagvlak voor ruimtelijke plannen, zullen er veel minder juridische procedures achteraf volgen. Heel wat procedures tegen ruimtelijke plannen die nu lopen bij de Raad van State hadden daardoor vermeden kunnen worden.

Er is ook nood aan een betere interactie tussen het ruimtelijk beleid en de maatschappelijke werkvelden. De rol van de ruimtelijke planning hierin is tweeledig. Niet als arbiter van de ruimteaanspraken maar als eigen beleidsveld op zich, met een eigen deskundigheid die in het planproces concepten inbrengt als ruimtelijke kwaliteit. Anderzijds heeft de ruimtelijke planning ervaring in het bijeenbrengen van de verschillende belangengroepen. Ruimtelijke planning kan de ruimtelijke voorwaarden vastleggen, maar dient bondgenootschappen aan te gaan om deze bestemmingen ook effectief te kunnen realiseren op het terrein.

Zowel voor een duurzaam natuurbeleid als het ruimtelijk beleid moet ook meer gezocht worden naar win-win situaties tussen economische, sociale en milieudoelstellingen van de verschillende betrokken actoren. Alleen zo kan een echt duurzaam beleid worden gevoerd.